

25 РОКІВ РАЗОМ
**ОЛІМПІЙСЬКА
ОСВІТА**

Видання Національного олімпійського комітету України

УДК: 796.032:37(477) «25»

ББК: 75.4(0)90

Б 90

Б 90 25 років разом. Олімпійська освіта / [за заг. ред.
С.Н. Бубки, М.М. Булатової]. – К.: 2017. – 128 с.

ISBN

У книзі викладено історію створення і розвитку олімпійської освіти в Україні. Представлено концепцію, структуру та дидактичне забезпечення системи олімпійської освіти. Висвітлено активну діяльність ентузіастів олімпійського руху.

Для фахівців галузі фізичного виховання і спорту, освіти, а також широкого загалу читачів, які цікавляться історією олімпійського спорту та олімпійської освіти.

УДК: 796.032:37(477) «25»

ББК: 75.4(0)90

ISBN

© Національний олімпійський комітет України
© Олімпійська академія України

25 РОКІВ РАЗОМ ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА

За загальною редакцією
Бубки С. Н. та Булатової М. М.

КИЇВ 2017

Зміст

- 6** Передмова
- 10** Олімпійські знання – майбутнім фахівцям сфери фізичного виховання та спорту
- 10** Олімпійська освіта у вищих навчальних закладах
- 14** Міжнародний центр олімпійських досліджень та освіти
- 16** Видавництво «Олімпійська література»
- 26** Олімпійська освіта в загальноосвітніх навчальних закладах
- 26** Олімпійська освіта в навчально-виховному процесі загальноосвітніх навчальних заходів
- 28** Олімпійська освіта – один із напрямів навчально-виховної роботи в позаурочний час
- 36** Олімпійська освіта – складова позашкільного виховання підрастаючого покоління
- 56** Пілотний проект «Всеукраїнська мережа шкіл олімпійської освіти»
- 62** Організація методичної роботи з педагогічними кадрами з питань інтеграції олімпійської освіти в систему роботи загальноосвітніх навчальних закладів
- 70** Навчальні посібники з олімпійської освіти для школярів
- 82** Міжнародні наукові конгреси, конференції, семінари, симпозиуми
- 84** Міжнародні наукові конгреси «Сучасний олімпійський спорт і спорт для всіх»
- 86** Всеукраїнська конференція «Олексій Бутовський – провісник олімпійського руху сучасності»
- 87** Конференції, присвячені питанням системи підготовки спортсменів в олімпійському спорті
- 88** Міжнародні конференції «Актуальні проблеми спортивної медицини»
- 89** Міжнародна науково-практична конференція «Олімпійський спорт: історія і сучасність», присвячена 100-річчю від дня заснування Київського олімпійського комітету
- 90** «Круглий стіл» «Сучасний олімпійський рух: ідеали, цінності та їх реалізація»
- 91** Міжнародний форум «Олімпійський спорт: історія і сучасність»
- 94** Конференції для молодих учених
- 99** Міжнародний рейтинг української олімпійської освіти та науки
- 99** Українські вчені – провідні лектори міжнародних наукових форумів
- 102** Представники НОК України в робочих органах міжнародних організацій
- 110** Зарубіжні колеги – бажані гості в Україні
- 114** Освітня діяльність комісій НОК України
- 118** Досвід ветеранів на службі олімпійської освіти
- 122** Нагороди та почесні звання
- 126** Олімпійська меморалія

Передмова

Президент Національного олімпійського комітету України, олімпійський чемпіон, Герой України Сергій Бубка

У цій книзі ґрунтовно розповідається про тривале – від початку 90-х років ХХ ст. і до сьогодні – плідне багатогранне співробітництво Національного олімпійського комітету України та Олімпійської академії України. Воно охоплює скоординовану творчу спільну працю цих двох громадських організацій в олімпійській освіті й олімпійських дослідженнях, у популяризації олімпійських ідеалів і фундаментальних принципів олімпізму та у поширенні знань про олімпійський рух, олімпійський спорт і Олімпійські ігри, про їхню величну історію з часів Стародавньої Греції та Стародавнього Риму й до відродження у сучасних умовах на міжнародній основі наприкінці ХІХ ст. і подальшого розвитку протягом наступних більше ста двадцяти років.

Нагадаємо, що рішення про створення Олімпійської академії України було прийняте на другій сесії Генеральної асамблеї Національного олімпійського комітету України, яка відбулася у Києві восени 1991 р. Формувалася ОАУ згідно із рекомендаціями Міжнародного олімпійського комітету і Міжнародної олімпійської академії й за дієвої підтримки НОК України та провідного вищого навчального закладу у сфері фізичного виховання і спорту – Київського державного інституту фізичної культури, який став базовим для ОАУ. Він і в подальшому, вже як Український державний університет фізичного вихо-

вання і спорту, а згодом – Національний університет фізичного виховання і спорту України, активно сприяв і нині сприяє Національному олімпійському комітету України в їхній дослідницькій, освітній та популяризаторській діяльності у різних напрямках олімпійської тематики. Варто відзначити, що питання про розвиток олімпійської освіти вперше було піднято ще на 3-й сесії МОК у 1897 р. й потім неодноразово обговорювалося у різні часи на сесіях Міжнародного олімпійського комітету. Ще ініціатор відродження Олімпійських ігор і другий президент МОК П'єр де Кубертен наголошував, що МОК повинен чітко усвідомлювати свою освітню роль в олімпійському русі, що спорт має посісти гідне місце в освітніх програмах в усіх країнах світу. Кубертен приділяв велику увагу і проблемам педагогіки у сфері спорту й був, посуті, першим педагогом, який висловлювався про позитивний вплив виховної ролі олімпізму. Йому також було властиве й прагнення до об'єднання мистецтва і спорту, беручи за зразок давньогрецькі Олімпійські ігри не лише як атлетичні змагання, а й як спільну зустріч атлетів, письменників, поетів, істориків, філософів.

Проте надалі, при таких наступниках П'єра де Кубертена на посаді президента МОК, як Анрі де Байє-Латур, Юханнес Зігфрід Едстрем, Ейвері Брендедж, Майкл Морріс Кілланін, олімпійський спорт розглядався керівниками Міжнародного олімпійського комітету здебільшого не в комплексі з іншими складовими суспільного життя людства, а як дещо відокремлене від них (хоча з 1961 р. розпочала свою освітню діяльність Міжнародна олімпійська академія). Ця певна відокремленість не могла не позначитися і на історичних та педагогічних наукових дослідженнях з олімпійської проблематики, і на викладанні цих питань у спеціалізованих вищих навчальних

зкладах, що готують фахівців різного профілю для галузі фізичного виховання і спорту.

І лише коли очільником МОК став Хуан Антоніо Самаранч – сьомий президент Міжнародного олімпійського комітету з 1980 по 2001 р., керівництво МОК почало розглядати олімпійський спорт як одну зі складових великої цілісної комплексної системи у щільних його взаємозв'язках з економікою, культурою, політикою, бізнесом, екологією, соціальними та іншими аспектами суспільного життя світового співтовариства. Самаранч, як президент МОК, прагнув органічно поєднати олімпійський рух та олімпійський спорт з економічними, політичними і соціальними процесами, що відбуваються у світі, а також наголошував, що його метою є об'єднати спорт з культурою, вихованням і освітою задля гармонійного розвитку людини. Тож для Національного олімпійського комітету України і Олімпійської академії України значущу роль відіграло те, що їх народження та початок подальшої співпраці припали саме на той період, коли на чолі Міжнародного олімпійського комітету був Хуан Антоніо Самаранч, котрий ініціював зміни в політиці МОК щодо розвитку – як у масштабі світової олімпійської спільноти, так і в окремих країнах – олімпійської освіти та олімпійських досліджень у широкому їх поєднанні з виховними, популяризаційними та іншими складовими.

Щодо тогочасних концепцій олімпійської освіти у різних країнах, то вона розглядалася фахівцями переважно, як педагогічна діяльність, котра передбачає вирішення ряду взаємопов'язаних завдань, до яких належить формування знань про олімпійські ідеали та цінності, про Олімпійські ігри й олімпійський рух, їхню історію і мету, також формування у суспільстві інтересів, потреб, ціннісних орієнтацій

і установок, орієнтованих на олімпійський спорт, олімпійський рух і Олімпійські ігри, та формування такої поведінки в спорті, таких якостей і здібностей, вмінь і навичок, які забезпечують реалізацію олімпійських ідеалів і цінностей. Не відкидаючи традиційних постулатів таких концепцій олімпійської освіти, які пропонувалися у різних країнах, провідні вчені України, які працювали і працюють у цій сфері, на початку 90-х років ХХ ст. й надалі, підтримані у своєму творчому пошуку Національним олімпійським комітетом України й Олімпійською академією України, розробили й запропонували нову, більш широку концепцію олімпійської освіти із деякими принциповими відмінностями від традиційних. Ця концепція, базуючись на широкій гуманітарній освіті та гуманістичному вихованні, не обмежується їхніми суто педагогічними аспектами (розширенням кругозору, отриманням нових знань тощо), і охоплює не лише сам олімпійський спорт та загалом олімпійський рух, а й взаємовідносини їх із зовнішнім середовищем у найрізноманітніших сферах суспільного життя – історичній, політичній, економічній, соціальній, екологічній, культурній – з орієнтацією на різні складові олімпійської освіти.

Відповідно до цієї, розробленої в нашій країні, концепції, яка зустріла розуміння й підтримку з боку керівництва МОК та Міжнародної олімпійської академії, повсякденна співпраця НОК України та ОАУ в їхній діяльності, що стосується олімпійської освіти, розвивалася й нині існує удвох основних напрямках.

Один з них передбачає фундаментальні та прикладні дослідження, спрямовані на здобуття нових наукових знань, й, відповідно, на створення комплексної системи знань, як у сфері історії і теорії олімпійського спорту, так і у сфері підготовки спортсменів в олімпійському спорті.

Президент Олімпійської академії України, заслужений діяч науки і техніки України Марія Булатова

Рішення Міжнародного олімпійського комітету про визнання НОК України

Другий напрям такої діяльності в олімпійській освіті у нашій країні охоплює широку практичну реалізацію знань, отриманих завдяки згаданим науковим дослідженням і впроваджуваних у багатьох сферах суспільного життя. Це участь НОК і ОАУ спільно з Національним університетом фізичного виховання і спорту України у створенні вітчизняної системи спеціалізованої вищої освіти за спеціальністю «Олімпійський спорт» та їх співпраця у підготовці наукових і науково-педагогічних кадрів з різних спеціальностей, пов'язаних із олімпійським спортом; співробітництво НОК та ОАУ і їхніх регіональних структур у залученні до олімпійської освіти дітей дошкільного і шкільного віку, у залученні видатних спортсменів, провідних тренерів й інших фахівців до різних заходів, покликаних усіляко популяризувати олімпійський рух і олімпійський спорт у суспільстві, перш за все, серед юнацтва та молоді; скоординована спільна видавнича діяльність НОК та ОАУ, Національного університету фізичного виховання і спорту України та спеціалізованого видавництва «Олімпійська літерату-

ра», яке функціонує у складі НУФВСУ, спрямована на підготовку і видання різноманітної навчальної, наукової, енциклопедичної, популярної та іншої літератури з олімпійської тематики. Це також організація та проведення міжнародних наукових конгресів, науково-практичних конференцій та інших форумів і різні форми співпраці з Міжнародним олімпійським комітетом, очолюваним восьмим президентом МОК Жаком Рогге, а згодом – дев'ятим президентом МОК Томасом Бахом, з Міжнародною олімпійською академією, вищими навчальними закладами фізичного виховання і спорту та науково-дослідними центрами різних країн. На базі кафедри історії і теорії олімпійського спорту НУФВСУ протягом тривалого часу активно діє Центр олімпійської освіти і олімпійських досліджень, якому кілька років тому надано міжнародний статус. З метою популяризації олімпійського спорту й олімпійського руху в нашій країні, сприяння духовному збагаченню її населення та поширення обміну цінностями національної культури під знаком ідей і принципів олімпізму, на засадах доброї волі, в інтересах

Президент Міжнародного олімпійського комітету Хуан Антоніо Самаранч (у центрі) вручає президенту Національного олімпійського комітету України Валерію Борзову (від правої) рішення МОК про визнання НОК України

спорту й олімпійського руху, впровадження освітніх та культурних програм, успішно реалізується укладений у березні 2007 р. договір між НОК України та ОАУ, який став основою для координації й спрямування їхніх спільних зусиль. У складі Національного олімпійського комітету України плідно діє комісія НОК «Олімпійська освіта і культура».

У грудні 2016р. в Києві у Національному університеті фізичного виховання і спорту України відбулися представницькі ювілейні урочистості, присвячені 25-річчю Олімпійської академії України, центральним заходом яких став Міжнародний форум «Олімпійський спорт: історія і сучасність».

У книзі, яку ми презентуємо майбутнім читачам, містяться не лише розповіді про різні форми і напрями співпраці Національного олімпійського комітету України та Олімпійської академії України, а й численні фотоілюстрації, на яких зображено фундаторів і керівників НОК і ОАУ різних часів, провідних діячів цих організацій та проведені ними різноманітні масові

Делегація України в штаб-квартирі МОК. Лозанна, 2001 р.

та інші заходи в різних складових системи олімпійської освіти та у суміжних сферах. Попереду в усіх цих ентузіастів – і професіоналів-фахівців, і громадських активістів, об'єднаних спільною метою і спільною справою, – впевнене просування шляхом, спрямованим до нових обріїв.

